

I

De familie van Masao Takashimaya had vanaf zijn eenentwintigste verjaardag vijf jaar lang gezocht naar een voor hem geschikte bruid. Maar ondanks al hun pogingen om een jonge vrouw te vinden die bij hem paste, wees hij alle meisjes af. Hij wilde een heel speciaal meisje, een jonge vrouw die hem niet alleen zou dienen en respecteren, zoals de koppelaarster iedere keer opnieuw beloofde, maar ook een vrouw met wie hij kon praten. Iemand die niet alleen naar hem zou luisteren en die hem zou gehoorzamen, maar met wie hij ook zijn opvattingen kon delen. Maar niet een van de meisjes die hij in de afgelopen vijf jaar had gezien, had zelfs maar in de verste verte aan zijn wensen beantwoord. Tot hij Hidemi ontmoette. Ze was net negentien en woonde in een *buraku*, een klein boerendorpje vlak bij Ayabe. Ze was mooi, tener, klein en buitengewoon zachtmoedig. Haar gezicht leek gesneden uit het fijnste ivoor, haar donkere ogen waren net glanzend onyx. Toen ze Masao de eerste keer ontmoette, zei ze nauwelijks een woord.

In het begin dacht Masao dat ze te verlegen en te bang was, dat ze net zo was als al die anderen die aan hem waren voorgesteld. Ze waren allemaal te ouderwets, klaagde hij, hij wilde geen vrouw die hem als een hond achternaliep en in doodsangst naar hem opkeek. Maar hij vond de weinige vrouwen die hij op de universiteit ontmoette ook niet aantrekkelijk. Toen hij in 1920 als docent aan de universiteit kwam, leerde hij daar de echtgenotes en dochters van de andere docenten en een paar buitenlandse vrouwen kennen. Maar zij bezaten geen van allen de volstrekte puurheid en beminnelijkheid van Hidemi. Masao eiste eigenlijk alles bij zijn vrouw, oude tradities vermengd met toekomstdromen. Ze hoefde niet veel te weten, maar hij wilde wel dat ze dezelfde honger naar kennis zou bezitten als hij. En op zijn zesentwintigste, toen hij twee jaar aan de universiteit van Kyoto verbonden was, had hij haar gevonden. Ze was volmaakt. Ze was

delicaat en verlegen, maar ze werd gefascineerd door de dingen die hij zei en stelde hem via de koppelaarster af en toe interessante vragen over zijn werk, zijn familie en zelfs over Kyoto. Ze sloeg maar zelden haar ogen op om hem aan te kijken, maar toch had hij haar eenmaal betrappt toen ze pijnlijk verlegen een blik op hem wierp. Hij vond haar ongelooflijk liefvallig.

Nu, zes maanden na de dag waarop ze elkaar voor het eerst hadden ontmoet, stond ze met neergeslagen ogen naast hem, gekleed in de dikke witte kimono die haar grootmoeder nog had gedragen en de bijbehorende *obi* van goudbrokaat. Er hing een kleine degen aan, zodat ze haar leven kon beëindigen als Masao zou besluiten dat hij haar niet meer wilde hebben. Op haar zorgvuldig gekapte haar droeg ze een *tsunokakushi*, die wel haar hele hoofd bedekte maar niet haar gezicht, waardoor ze in zijn ogen nog kleiner leek. Vlak onder de *tsunokakushi* hingen de *kan zashi*, de verfijnde haarversierselen die van haar moeder waren geweest. Haar moeder had haar ook een reusachtige prinsessenbal gegeven, gemaakt van zijden garen en in de loop van Hidemi's leven overdadig geborduurd. Haar moeder was er na Hidemi's geboorte aan begonnen en had er door de jaren heen aan gewerkt, intussen biddend dat Hidemi gracieus, edelmoedig en wijs zou zijn. De prinsessenbal was het dierbaarste geschenk dat haar moeder haar kon geven, een exquis symbool van haar liefde, gebeden en hoop voor Hidemi's toekomst.

Masao droeg de traditionele zwarte kimono met daaroverheen een jas waarop zijn familiewapen was aangebracht. Hij stond trots naast haar. Voorzichtig namen ze ieder drie slokjes sake uit drie bekers en de Shinto-ceremonie ging verder. Eerder op de dag waren ze naar de Shinto-tempel gegaan voor een privéplechtigheid en dit was het formele openbare huwelijk, dat hen ten overstaan van de hele familie en alle vrienden voor eeuwig zou samenvoegen. De ceremoniemeester vertelde verhalen over beide families, over hun geschiedenis en voornaamheid. Beide families waren aanwezig, alsmede een paar docenten uit Kyoto, collega's van Masao van de universiteit. Alleen zijn neef en beste vriend Takeo ontbrak. Hij was vijf jaar ouder dan Masao en had er graag bij willen zijn. Maar Takeo was een jaar tevoren naar de Verenigde Staten vertrokken om te gaan doceren aan

de universiteit van Stanford in Californië. Het was een geweldige kans voor hem geweest en Masao was het liefst meegegaan. De ceremonie was buitengewoon plechtig en erg lang, maar Hidemi sloeg niet één keer haar ogen op om hem aan te kijken en glimlachte zelfs niet toen ze volgens de meest eerbiedwaardige Shinto-tradities man en vrouw werden. Pas na de plechtigheid keek ze eindelijk aarzelend naar hem op en een heel klein lachje verspreidde zich vanuit haar ogen over haar hele gezicht toen ze diep voor haar nieuwe echtgenoot boog. Masao boog ook voor haar en daarna werd ze door haar moeder en zusters meegevoerd om haar witte kimono om te ruilen voor een rode die ze tijdens de receptie zou dragen. In rijke stadsfamilies wisselde de bruid in de loop van de bruiloft zes of zeven keer van kimono, maar in hun *buraku* hadden twee kimono's genoeg geleken. De dag was perfect. Het was schitterend zomerweer en de velden van Ayabe waren groen als smaragd. De hele middag ontvingen ze hun vrienden en namen de vele cadeaus in ontvangst, alsmede de geldelijke gaven die zorgvuldig ingepakt aan Masao werden overhandigd.

Er was muziek en er waren veel vrienden en tientallen verre familieleden en neven en nichten. Hidemi's neef uit Fukuoka bespeelde de *koto* en twee dansers voerden een trage, gracieuze *bugaku* uit. En er was een eindeloze hoeveelheid voedsel, zoals de traditionele *tempura*, rijstballetjes, *kuri shioyaki*, kip, *sashimi*, rode rijst met *nasu*, *nishoga* en *narazuki*. Er waren lekkernijen waaraan door Hidemi's tantes en moeder dagenlang was gewerkt. Haar grootmoeder, *obaachan*, had zelf toezicht gehouden op alle voorbereidingen. Ze was blij dat haar kleindochter trouwde. Ze had de juiste leeftijd en was volleerd. Ze zou een goede vrouw zijn voor iedere man en de familie was tevreden over de verbintenis met Masao, ondanks zijn liefde voor moderne opvattingen. Hidemi's vader vond hem wel vermakelijk; Masao praatte graag over de wereldpolitiek en sprak over wereldse zaken. Maar hij was ook goed onderlegd in alle belangrijke tradities. Hij kwam uit een goede familie en was een respectabele jongeman. Ze waren er allemaal van overtuigd dat hij een uitstekende echtgenoot voor Hidemi zou zijn.

Masao en Hidemi brachten hun eerste huwelijksnacht bij haar

familie door en vertrokken de volgende dag naar Kyoto. Hidemi droeg een prachtige rozerode kimono die haar moeder haar had gegeven en zag er onvoorstelbaar lief uit toen Masao met haar wegreed in de gloednieuwe Model T coupé 1922, die hij voor deze gelegenheid had geleend van een Amerikaanse hoogleraar van de universiteit van Kyoto.

Nadat ze in Kyoto waren teruggekeerd, vestigden ze zich in zijn kleine kale huis. Hidemi bleek precies zo te zijn als hij vanaf het allereerste ogenblik had gedacht. Ze hield zijn huis smetteloos in orde en respecteerde alle bekende tradities. Ze ging regelmatig naar de nabijgelegen tempel en was vriendelijk en beleefd tegen de collega's die hij soms voor het avondeten mee naar huis nam. En ze gedroeg zich altijd uiterst respectvol tegenover Masao. Soms, als ze zich dapper genoeg voelde, giechelde ze om hem, vooral als hij erop stond Engels met haar te spreken. Hij vond het belangrijk dat ze een andere taal leerde en praatte met haar over allerlei onderwerpen: het Britse bestuur in Palestina, Gandhi in India en zelfs over Mussolini. Er gebeurden dingen in de wereld waarvan hij vond dat zij ze moest weten en zijn volharding amuseerde haar. Hij was goed voor haar. Hij was voorzichtig, lief en attent en zei vaak dat hij hoopte dat ze veel kinderen zouden krijgen. Als hij over dat soort dingen praatte, zou ze wel weg willen kruipen van schaamte, maar op een keer, toen ze zich heel dapper voelde, fluisterde ze dat ze hoopte hem veel zoons te schenken en veel eer.

'Dochters zijn ook eervol, Hidemi-san,' zei hij teder en ze keek hem verbaasd aan. Ze zou zich diep schamen als ze hem alleen maar dochters zou schenken. Juist omdat ze afkomstig was uit een boerengemeenschap als Ayabe, wist ze hoe belangrijk het was om zoons te baren.

Ze was lief en in de maanden na hun huwelijk werden ze goede vrienden en leerden ze van elkaar te houden. Hij was teder en goed voor haar en werd altijd diep ontroerd door haar talloze attente gebaren. Ze wachtte hem altijd op met verrukkelijke maaltijden en zorgde voor volmaakt geschikte bloemen, speciaal in de *tokonoma*, de alkoof waar de beschilderde gebedsrol werd bewaard. Dat was de belangrijkste en meest geëerde versiering van hun huis.

Ze leerde wat hij wel en niet prettig vond en behoedde hem voor de geringste ergernis. Ze was de volmaakte vrouw voor hem, en naarmate de maanden verstreken, werd hij er steeds tevredener over dat hij haar had gevonden. Ze was nog even verlegen als in het begin, maar hij merkte dat ze zich wat behaaglijker en wat meer op haar gemak begon te voelen in zijn wereld. Om hem een plezier te doen, had ze zelfs een paar Engelse zinnnetjes geleerd. 's Avonds, als ze samen aan tafel zaten, sprak hij nog steeds uitsluitend Engels met haar. En hij vertelde vaak over zijn neef Takeo in Californië. Die was tevreden met zijn baan aan de universiteit en was kort tevoren getrouwd met een *kibei*, een meisje van Japanse afkomst dat in de Verenigde Staten was geboren, maar ter voltooiing van haar opvoeding naar Japan was gestuurd. In zijn brieven had Takeo verteld dat ze verpleegster was. Ze heette Reiko en haar familie kwam uit Tokio. Meer dan eens droomde Maseo ervan Hidemi mee te nemen naar Californië om kennis met hen te maken, maar voorlopig bleef het bij dromen. Hij had zijn verantwoordelijkheden aan de universiteit en verdiende ondanks een respectabele carrière niet veel geld.

Toen ze hun eerste kind verwachtten, zei Hidemi niets tegen haar echtgenoot, maar toen het zichtbaar begon te worden, snoerde ze in overeenstemming met de traditie en de instructies die ze had gekregen haar buik in. Maseo ontdekte het pas aan het begin van de lente toen ze discreet als altijd met elkaar naar bed gingen. Hidemi was nog steeds erg verlegen. Zodra hij het vermoedde, vroeg hij het haar. Ze kon zichzelf er niet toe brengen hem antwoord te geven. In het donker wendde ze haar gezicht af, bloosde vuurrood en knikte.

'Ja, kleintje...? Ja?' Zachtjes pakte hij haar bij haar kin, zodat ze hem aankeek, en glimlachte. 'Waarom heb je niets gezegd?' Maar ze kon geen woord uitbrengen. Ze kon hem alleen maar aankijken en bidden dat ze zichzelf niet te schande zou maken door een dochter te baren.

'Ik... ik bid elke dag dat het een zoon zal zijn, Masao-san,' fluisterde ze ten slotte, ontroerd door zijn liefde en zijn vriendelijkheid.

'Ik ben even gelukkig met een dochter,' zei hij eerlijk terwijl hij

naast haar lag en droomde over hun toekomst. De gedachte kinderen te hebben beviel hem, vooral haar kinderen. Ze was zo mooi en zo lief, hij kon zich niets heerlijkers voorstellen dan een klein meisje dat precies op haar moeder leek. Maar zijn opmerking schokte Hidemi.

‘Zeg dat niet, Masao-san!’ Ze was bang dat zelfs de gedachte aan een meisje er hun een zou bezorgen. ‘Je moet een zoon hebben!’ Ze zag er zo vastbesloten uit dat hij bijna moest lachen. Maar in Japan was hij een uitzondering, een man die het echt niet kon schelen of hij een zoon of een dochter kreeg. Hij vond de traditionele obsessie met het krijgen van zoons buitengewoon dwaas. De gedachte aan een dochter die hij kon opvoeden met nieuwe ideeën en opvattingen, ongehinderd door de last en de ketens van oude tradities, beviel hem. Hij hield van Hidemi’s lieve, ouderwetse manieren maar hij hield ook van het feit dat zijn passie voor moderne opvattingen en apparaten haar amuseerde. Dat was een van de dingen die hem in haar hadden aangetrokken. Blijmoedig tolereerde zij zijn nieuwerwetse ideeën en zijn fascinatie voor de moderne ontwikkelingen over de hele wereld, ook in de politiek. Ze voelde zich er niet echt bij betrokken, maar luisterde wel altijd vol belangstelling naar zijn verhalen. En de gedachte enkele van diezelfde opvattingen aan zijn kind te kunnen doorgeven en hem of haar er vanaf de eerste zucht mee op te kunnen voeden, vervulde hem met verrukking. ‘We zullen zorgen dat ons kind een echt modern kind wordt, Hidemi-san.’ Hij glimlachte en keek haar van opzij aan, maar met een blos van schaamte wendde ze zich af. Als hij al te direct tegen haar was, maakte haar dat soms weer verlegen, maar niettemin hield ze erg veel van hem – meer dan ze ooit in woorden zou kunnen uitdrukken. Hij was veel fascinerender, intelligenter en ontwikkelder dan ze ooit had kunnen dromen. Het was zelfs leuk als hij Engels met haar sprak, al begreep ze er niet veel van. Ze vond hem betoverend. ‘Wanneer wordt de baby geboren?’ vroeg hij. Hij had er zelf geen idee van. Het jaar was politiek heel interessant begonnen, vooral in Europa waar het Franse leger het Roergebied had bezet als vergeldingsmaatregel voor het niet voldoen van de herstelbetalingen waartoe de Duitsers verplicht waren. Maar vergeleken bij de komst van hun eer-

ste baby leek het wereldnieuws ineens veel minder belangrijk. ‘Vroeg in de zomer,’ antwoordde ze bescheiden. ‘In juli, denk ik.’ Precies een jaar na hun huwelijk. Een goede tijd om een baby te krijgen.

‘Ik wil dat je in het ziekenhuis bevalt,’ zei hij met een zijdelingse blik op haar gezicht. Onmiddellijk herkende hij de koppige uitdrukking in haar ogen. Hij kende haar goed, al waren ze nog maar acht maanden getrouwd. Ook al schenen zijn moderne ideeën haar te amuseren, er waren zaken waarin ze niet van plan was ook maar één centimeter te wijken voor nieuwere uitvindingen. En als het om familiekwesaties ging, hield ze koppig vast aan de oude tradities.

‘Ik heb geen ziekenhuis nodig. Mijn moeder en zuster komen helpen. De baby wordt hier geboren. Als dat nodig is, zullen we een priester laten komen.’

‘Liefje, je hebt geen priester nodig, maar een dokter.’

Ze zei niets. Ze wilde niet oneerbiedig zijn, maar was evenmin van plan te doen wat hij zei. Toen het tijdstip van de bevalling naderde en hij er in heftige bewoordingen zijn mening over gaf, huilde ze bittere tranen. Zoals afgesproken kwamen haar moeder en oudste zuster in juni bij hen logeren. Daar had Masao geen bezwaar tegen, maar hij wilde nog steeds dat ze naar een dokter zou gaan en de baby in het ziekenhuis van Kyoto zou krijgen. Maar hij beseftte dat Hidemi bang was. Ze wilde niet naar het ziekenhuis, of naar een dokter. Vergeefs had Masao geprobeerd haar te bepraten en haar moeder ervan te overtuigen dat dat beter voor haar was. Maar Hidemi's moeder glimlachte vriendelijk en behandelde hem alsof hij een of andere excentriekeling was. Zelf had ze zes kinderen gekregen, waarvan er nog vier in leven waren. Een was er bij de geboorte gestorven, een andere had als baby difterie gekregen en had dat niet overleefd. Maar van bevallingen wist ze alles, net als Hidemi's zuster. Die had zelf twee kinderen gekregen en veel vrouwen geholpen als hun uur gekomen was.

Naarmate de dagen verstreken, beseftte Masao dat hij ze geen van drieën kon overtuigen, en hij moest machteloos toezien hoe Hidemi steeds zwaarder werd en hoe de zomerhitte haar afmatte. Elke dag moest ze van haar moeder de rituelen uitvoeren die de

bevalling gemakkelijker zouden maken. Ze gingen naar de tempel om te bidden. Ze aten ceremonieel voedsel. 's Middags maakte ze met haar zuster een lange wandeling. En als Masao 's avonds thuiskwam werd hij door Hidemi opgewacht. Er was altijd een smakelijke maaltijd voor hem en ze wilde hem altijd graag gezelschap houden, aan zijn behoeften voldoen en horen wat voor nieuws hij te vertellen had. Maar het enige nieuws dat hem nu interesseerde, was haar toestand. Ze was zelf zo klein en de baby leek zo groot. Ze was jong en broos en hij was ziek van angst.

Hij had zo graag kinderen willen hebben, maar nu het ogenblik was aangebroken was hij doodsbang dat een baby haar dood zou worden. Ten slotte praatte hij erover met zijn eigen moeder, die hem verzekerde dat vrouwen op dit soort taken waren berekend en dat ze ervan overtuigd was dat Hidemi het uitstekend zou doorstaan, ook zonder de hulp van een arts of een modern ziekenhuis. Ondanks Masao's bewering dat het ziekenhuis grote voordelen bood, kregen vrouwen overal ter wereld hun baby's nog steeds thuis.

Hij voelde zich met de dag beroerder, tot hij eind juli een keer thuiskwam en het huis schijnbaar verlaten aantrof. Hidemi stond niet zoals gewoonlijk buiten op hem te wachten en evenmin was ze in de kamer, of bij de kleine bakstenen oven in de keuken. Er was nergens een geluid te horen en behoedzaam klopte hij op het scherm van de kamer waar zijn schoonmoeder en schoonzuster logeerden. Daar vond hij hen. De bevalling was al uren aan de gang en Hidemi lag daar zonder iets te zeggen, een stok tussen haar tanden, kronkelend van de pijn terwijl haar moeder en zuster haar vasthielden. Er hing stoom in de kamer en er brandde wierook. Er stond een grote kom water en Hidemi's zuster probeerde haar voorhoofd af te wassen. Masao wierp een blik in de kamer en ging achterruit, bang om binnen te komen.

Hij maakte een diepe buiging en wendde zich af, bevreesd om iemand te kwetsen. Daarna vroeg hij beleefd hoe het met zijn vrouw ging. Ze zeiden dat ze het uitstekend maakte en zijn schoonmoeder kwam snel naar het *shoji*-scherm dat als deur dienst deed, boog voor hem en deed het scherm dicht. Hidemi

had geen geluid gegeven en geen woord gezegd, maar hij had gezien dat ze er ellendig uitzag. Toen hij wegging, werd hij door duizend angsten gekweld. Als de pijn nu eens te erg was? Als ze eraan stierf? Als het kind te groot was? Als het haar doodde? Of als ze bleef leven maar het hem nooit zou vergeven? Misschien zou ze nooit meer een woord tegen hem willen zeggen. Of als ze hem eens haatte om wat ze had moeten doorstaan? De gedachte alleen al maakte hem treurig. Hij hield zoveel van haar en verlangde zo wanhopig naar haar lieve, fijnbesneden gezichtje dat hij bijna haar kamer wilde binnengaan om haar te helpen. Maar hij wist dat ze alleen al bij de gedachte aan zoiets buitensporigs hysterisch zouden worden. Een man hoorde niet in de kraamkamer. Nergens in de hele wereld, en zeker niet in de zijne, kreeg een man zijn barende vrouw te zien.

Langzaam liep hij de tuin door en ging zitten wachten tot hij bericht zou krijgen. Hij vergat volledig om te eten of iets te gaan doen. Het was al donker toen zijn schoonzuster rustig naar hem toe kwam en boog. Ze had *sashimi* en rijst voor hem gemaakt en hij schrok toen ze het hem aanbood. Hij begreep niet hoe ze Hidemi had kunnen verlaten om voor hem te zorgen en de gedachte aan eten boezemde hem afkeer in. Hij boog eveneens, bedankte haar voor haar goede zorgen en vroeg toen snel naar Hidemi.

‘Het gaat heel goed met haar, Masao-san. Als het ochtend wordt, heb je een mooie zoon.’ Het duurde nog tien uur voordat het ochtend zou zijn en de gedachte dat ze nog zo lang pijn zou moeten lijden, was onverdraaglijk.

‘Maar hoe gaat het met haar?’ drong hij aan.

‘Uitstekend. Het verheugt haar je de zoon te schenken waarnaar je verlangt, Masao-san. Dit is voor haar een tijd van vreugde.’ Hij wist wel beter en de onwaarachtigheid van haar opmerking was onverteerbaar. Hij zag Hidemi voor zich, kronkelend van de pijn en de gedachte maakte hem gek.

‘Ga maar weer vlug terug. Zeg alsjeblieft tegen haar dat ik me vereerd voel door wat ze doet.’ Hidemi’s zuster glimlachte, boog en verdween weer naar de slaapkamer. Masao ijsbeerde zenuwachtig door de tuin en vergat het eten dat ze voor hem had klaargemaakt. Hij kon geen hap door zijn keel krijgen. Het liefst had

hij tegen haar gezegd dat ze Hidemi moest vertellen dat hij van haar hield, maar dat kon natuurlijk niet.

Hij bleef de hele nacht alleen in de tuin en dacht aan Hidemi, aan het jaar dat ze samen hadden gedeeld, aan wat ze voor hem betekende, hoe lief en zacht ze was en hoeveel hij van haar hield. Hij dronk die nacht een behoorlijke hoeveelheid sake en rookte talrijke sigaretten, maar in tegenstelling tot wat gebruikelijk was, ging hij niet met zijn vrienden uit en evenmin ging hij slapen. De meeste mannen zouden zich hebben teruggetrokken en de volgende ochtend blij zijn geweest met het nieuws. Maar hij zat daar, liep van tijd tot tijd heen en weer en sloop zelfs een keer terug naar de kamer waar ze lag. Hij meende dat hij haar kon horen huilen. De gedachte was onverdraaglijk en toen hij nog later Hidemi's zuster zag lopen, vroeg hij of hij een dokter moest roepen.

'Natuurlijk niet,' snauwde ze, en ze verdween weer. Ze maakte een angstige indruk.

Het was al bijna dag toen zijn schoonmoeder hem kwam zoeken. Tegen die tijd had hij heel wat gedronken en zag er lichtelijk verfromfaaid uit. Hij had de zoveelste sigaret opgestoken en observeerde de zon, die langzaam boven de horizon verrees. Zodra hij het gezicht van zijn schoonmoeder zag, sloeg de schrik hem om het hart. Ze keek verdrietig en teleurgesteld en zijn hart stond bijna stil. Plotseling leek alles heel traag te bewegen. Hij wilde naar zijn vrouw vragen, maar toen hij de uitdrukking op haar gezicht zag, bestierven de woorden in zijn mond. Hij moest afwachten.

'Slecht nieuws, Masao-san. Het spijt me.' In een flits sloot hij zijn ogen en zette zich schrap. Hun ogenblik van vreugde was omgeslagen in een nachtmerrie. Hij had ze beiden verloren. Hij wist het gewoon.

'Hidemi maakt het goed.' Zijn ogen vlogen open en hij staaarde haar aan, niet in staat zijn geluk te geloven. Hij kreeg een brok in zijn keel en zijn ogen vulden zich met tranen, waarvoor veel mannen zich geschaamd zouden hebben.

'En de baby?' Deze keer moest hij het vragen. Hidemi leefde. Alles was nog niet verloren. En wat hield hij veel van haar.

'Het is een meisje.' Zijn schoonmoeder sloeg haar ogen neer,

verslagen omdat haar dochter zo jammerlijk tegenover hem had gefaald.

‘Een meisje?’ vroeg hij opgewonden. ‘Is ze gezond? Leeft ze?’ ‘Natuurlijk.’ Hidemi’s moeder schrok van die vragen. ‘Maar het spijt me heel erg...’ Ze wilde zich verontschuldigen, maar Masao kwam overeind en begon opgewonden en gelukkig te buigen.

‘Mij spijt het helemaal niet. Ik ben tevreden. Zeg tegen Hidemi...’ begon hij, maar hij bedacht zich. Terwijl de hemel van roze naar rood kleurde en de zon als een kampvuur explodeerde, rende hij de tuin door.

‘Masao-san, waar ga je naartoe? Je kunt niet...’ Maar er was niets wat hij niet kon. Dit was zijn huis, zijn vrouw, zijn kind. Hier maakte hij de wet uit. Hoewel het waarschijnlijk hoogst ongepast was om zijn vrouw op dit ogenblik te zien, dacht Masao daar geen seconde over na. Hij sprong de twee treden naar hun extra slaapkamer op en klopte zachtjes op het *shoji*-scherm dat hem van haar scheidde. Haar zuster schoof het scherm onmiddellijk opzij en Masao lachte haar toe terwijl ze hem vragend aankeek.

‘Ik wil mijn vrouw zien.’

‘Ze kan niet... ze is... ik... goed, Masao-san,’ zei ze en maakte na een korte aarzeling een diepe buiging en ging opzij. Zijn gedrag was ongebruikelijk, maar ze kende haar plaats en ging naar de keuken om thee voor hem te zetten en haar moeder gezelschap te houden.

‘Hidemi?’ vroeg hij zachtjes terwijl hij de slaapkamer binnenkwam, en toen zag hij ze. Hidemi lag er heel vredig bij. Ze was in dikke gestikte dekens gewikkeld en rilde licht. Ze was bleek, haar haar was weggetrokken uit haar gezicht en ze zag er ongelooflijk lief uit. In haar armen, stevig omwikkeld zodat alleen het kleine gezichtje te zien was, lag de mooiste baby die hij ooit had gezien. Het was net een uit ivoor gesneden beeldje. Ze leek sprekend op haar moeder, maar dan misschien nog mooier en vol ontzag keek hij op haar neer. ‘O, Hidemi-san... wat is ze mooi... zo volmaakt...’ Toen keek hij naar zijn vrouw en zag meteen hoeveel ze had doorstaan. ‘Hoe is het nu met jou?’ Hij maakte zich nog steeds zorgen over haar.

‘Ik voel me uitstekend,’ zei ze, en ze zag er plotseling wijs en volwassen uit. Die nacht had ze de grens tussen meisje en vrouw overgestoken en de reis was veel zwaarder geweest dan ze had verwacht.

‘Je had naar het ziekenhuis moeten gaan, zoals ik wilde,’ zei hij bezorgd, maar ze schudde haar hoofd. Ze was blij dat ze thuis was, met haar moeder en haar zuster, en haar man die in de tuin had gewacht.

‘Het spijt me dat het maar een meisje is, Masao-san,’ zei Hidemi oprecht verdrietig en haar ogen vulden zich met tranen. Haar moeder had gelijk. Ze had tekortgeschoten.

‘Mij spijt het helemaal niet. Dat heb ik je al verteld, ik wilde graag een dochter.’

‘Je bent erg dwaas,’ zei ze. Deze ene keer durfde ze oneerbiedig te zijn.

‘En jij ook, als je denkt dat een dochter geen grote aanwinst is... misschien nog wel groter dan een zoon. Op een goede dag zullen we trots op haar zijn. Je zult eens zien, Hidemi-san. Ze zal geweldige dingen doen, veel talen spreken, veel andere landen bezoeken. Ze kan alles worden wat ze wil, overal naartoe gaan waar ze maar wil.’ Hidemi giechelde even. Hij deed soms zo gek en het was zoveel zwaarder geweest dan ze had verwacht, maar ze hield innig veel van hem. Hij stak zijn hand uit en pakte de hare en boog zich toen voorover en kustte haar op haar voorhoofd. Daarna bleef hij even zitten en keek vol trots naar hun dochter. Hij meende alles wat hij tegen haar had gezegd. Hij vond het helemaal niet erg dat ze een dochter hadden gekregen.

‘Ze is net zo mooi als jij... hoe zullen we haar noemen?’

‘Hiroko.’ Hidemi glimlachte. Dat had ze altijd een mooie naam gevonden en haar overleden zuster had zo geheten.

‘Hiroko-san,’ zei hij tevreden, en hij keek van zijn vrouw naar zijn kind. De liefde die hij voor hen voelde, sloeg als een golf over hem heen. ‘Je zult zien, het wordt een door en door moderne jonge vrouw.’

Hidemi moest lachen, en ze begon de pijn te vergeten. Toen glimlachte ze en plotseling zag ze er weer veel ouder uit. ‘Binnenkort krijgt ze een broertje,’ beloofde ze. Ze wilde het opnieuw proberen en het de volgende keer goed doen. Wat hij ook zei, hoe

wild zijn ideeën ook waren, ze wist dat ze hem meer was verschuldigd dan alleen dit meisje en dat er niets belangrijkers was in het leven dan het baren van zoons voor haar echtgenoot. Op een goede dag zou hij er een krijgen.

‘Je moet slapen, kleintje,’ zei hij teder. Op dat ogenblik kwam zijn schoonzuster binnen met de thee. Hidemi was nog zwak van het bloedverlies en de schok van wat ze allemaal had doorstaan. Hidemi’s zuster schonk thee in en liet ze toen weer alleen. Maar korte tijd later ging Masao eveneens weg. Hidemi was erg moe en haar zuster moest voor de baby zorgen die wakker was geworden.

Zijn schoonmoeder kwam ook weer binnen en trok het *fusama*-scherm dicht om de kamer te verdelen en Hidemi wat privacy te geven. Masao keerde terug naar de tuin en lachte in zichzelf. Hij was trotser dan hij ooit in zijn leven was geweest. Hij had een dochter, een beeldschoon klein meisje. Op een dag zou ze briljant zijn. Ze zou volmaakt Engels spreken en misschien zelfs wel Frans en Duits. Ze zou op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in de wereld. Ze zou veel leren. Ze zou al zijn dromen waarmaken en, zoals hij zojuist tegen zijn vrouw had gezegd, een door en door moderne jonge vrouw worden.

Met een glimlach keek hij op naar de zon die hoger aan de hemel klom en bedacht wat een geluk hij had gehad. Hij had alles wat hij van het leven verlangde. Een mooie vrouw en nu een snoezig dochtertje. Misschien zou hij op een goede dag ook nog eens een zoon krijgen, maar tot nu toe was dit alles wat hij verlangde. Toen hij ten slotte naar zijn eigen kamer ging om te slapen, dacht hij aan hen... Hidemi... en hun dochtertje... Hiroko...

2

De aardbeving in de eerste week van september, die Tokio en Yokohama verwoestte, deed ook Kyoto op zijn grondvesten schudden, maar lang niet zo hevig. Hiroko was intussen zeven weken oud en toen de aardbeving losbarstte, klemde Hidemi haar in doodsangst tegen zich aan. Masao haastte zich naar huis om te kijken hoe ze eraan toe waren. In de stad was aanzienlijke schade aangericht, maar hun huis had de schok redelijk goed doorstaan. Pas later hoorden ze van de totale vernietiging van Tokio. Het grootste gedeelte van die stad was met de grond gelijk gemaakt, er woedden branden en de mensen zwierven wekenlang hongerend door de straten, wanhopig op zoek naar water.

Het was de ergste aardbeving in de geschiedenis van Japan en nog weken lang overwoog Masao om Japan te verlaten en net als zijn neef Takeo in Californië te gaan wonen.

‘In Californië hebben ze ook aardbevingen,’ merkte Hidemi rustig op. Ze wilde Japan niet verlaten, hoe groot de risico’s daar ook waren. Bovendien had Masao net promotie gemaakt. Maar Masao wilde zijn gloednieuwe gezin niet aan gevaar blootstellen. Voor hem waren zij verreweg het belangrijkste.

‘Lang niet zo vaak als hier,’ snauwde hij terug, van streek over alles wat er was gebeurd. Hij was doodsbang geweest voor haar en de baby. Wekenlang luisterden ze vol ontzetting naar de verhalen over wat er met familie en vrienden in Tokio en Yokohama en omliggende plaatsen was gebeurd. Reiko, de vrouw van zijn neef Takeo, had allebei haar ouders in Tokio verloren en andere vrienden waren ook familie kwijtgeraakt. Het leek alsof iedereen in Japan op de een of andere manier was getroffen.

Maar nadat de eerste opwindings was weggeëbd, richtte Masao zijn aandacht weer op het wereldnieuws en vergat hij de verhuizing naar Californië. De oorlog in China duurde voort. In oktober en november vonden er onlusten plaats in Duitsland,

en ook dat fascineerde hem. In november deed de jonge nationaal-socialistische leider Adolf Hitler een poging tot een staatsgreep, faalde en werd gearresteerd. Masao werd hevig door Hitler geïntrigeerd en ging zelfs zover dat hij enkele colleges gaf over de jonge Duitse radicaal. Hij was ervan overtuigd dat Hitler binnen niet al te lange tijd de loop van de Duitse geschiedenis zou veranderen.

In januari stierf Lenin, wat nieuwe stof opleverde voor discussies onder politicologen. En in februari ontdekte Masao dat Hidemi opnieuw zwanger was. Deze keer werd de baby in juni verwacht en dagelijks ging Hidemi naar de tempel om voor een zoon te bidden, hoewel Masao opnieuw volhield dat hij met een tweede dochter even gelukkig zou zijn. Hiroko was intussen zeven maanden en Hidemi was al begonnen aan de traditionele zijden prinsessenbal, precies zo een als haar eigen moeder haar voor haar huwelijk had gegeven. Als Hiroko niet op de rug van haar moeder zat vastgebonden, kroop ze overal naartoe. Ze lachte en giechelde en was haar vaders oogappel. Hij sprak Engels met haar en hoewel zijn Engels niet perfect was, sprak hij het redelijk goed. Zelfs Hidemi kon intussen een eenvoudig Engels gesprek voeren. Masao was trots op haar. Ze was een goede vrouw voor hem, een uitstekende kameraad en een liefhebbende moeder. Ze was alles wat hij had gehoopt en in zijn brieven aan zijn Amerikaanse neef vertelde hij altijd kleine verhaaltjes over haar en prees haar. Vaak sloot hij ook foto's bij van de baby. Het was een mooi kind, klein voor haar leeftijd en nog verfijnder dan haar moeder. Maar wat haar ontbrak aan lengte, maakte ze goed in energie. Met negen maanden begon ze al te lopen.

Toen Hiroko haar eerste stapjes zette, was Hidemi zeven maanden zwanger. En deze keer was ze nog zwaarder dan de vorige keer. Masao drong er opnieuw op aan dat ze naar een ziekenhuis zou gaan en niet zou proberen de baby thuis zonder bijstand van een arts te krijgen.

'Het is de vorige keer uitstekend verlopen, Masao-san.' Ze wist van geen wijken. Haar zuster was ook weer zwanger, dus die kon niet komen helpen, maar haar moeder was van plan erbij te zijn.

‘Zo wordt het niet meer gedaan, Hidemi-san,’ hield hij aan. ‘Dit is 1924, we leven niet meer in de donkere tijden van de vorige eeuw. In een ziekenhuis ben je veiliger, en de baby ook.’ Masao las niet alleen boeken en tijdschriften op zijn eigen terrein, maar ook Amerikaanse medische tijdschriften en nadat hij een aantal keren had gelezen over complicaties bij bevallingen, vervulde de gedachte aan een thuisbevalling hem met ontzetting. Maar Hidemi was veel minder modern dan hij en buitengewoon koppig.

Haar moeder arriveerde begin juni, precies volgens plan. Het was de bedoeling dat ze Hidemi de laatste drie tot vier weken zou helpen met Hiroko, zodat Hidemi wat tijd kreeg om met haar echtgenoot door te brengen. Masao en zij slaagden er zelfs in een dag en een nacht in Tokio door te brengen, wat een hele traktatie voor ze was. De herbouw na de aardbeving fascineerde hen.

Vijf dagen na hun terugkeer lagen Masao en Hidemi ’s avonds laat op hun futon, toen Masao merkte dat Hidemi rusteloos rondwoelde. Ten slotte stond ze op en ging naar de tuin. Na korte tijd volgde hij haar en vroeg of de baby eraan kwam. Na een lange aarzeling knikte ze. Een jaar eerder zou ze helemaal niets tegen hem hebben gezegd, maar na twee jaar huwelijk werd ze eindelijk iets minder verlegen en kon ze opener tegen hem zijn. De strijd om het ziekenhuis had hij verloren en terwijl hij haar gadesloeg, vroeg hij of hij haar moeder zou halen. Ze schudde van nee en pakte zijn hand, alsof ze hem iets wilde vertellen.

‘Is er iets, Hidemi? Je moet het zeggen als er iets is.’ Hij was altijd bang dat ze hem uit bescheidenheid niet zou vertellen dat ze ziek was of dat er iets met haar of de baby aan de hand was. ‘Je moet me gehoorzamen,’ zei hij. Het waren woorden die hij haatte, maar hij wist dat het de enige manier was om haar te dwingen hem te vertellen wat er was. ‘Is er iets?’

Ze keek hem aan, schudde haar hoofd en wendde zich af met een uitdrukking van wanhoop op haar gezicht.

‘Hidemi-san, wat is er?’

Ze keek hem weer aan met de grote donkere ogen waar hij zoveel van hield en die hem altijd aan hun dochter deden denken. ‘Ik ben bang, Masao-san...’

‘Om de baby te krijgen?’ Hij had intens medelijden met haar en zijn hart ging naar haar uit. Heel even voelde hij zich schuldig over zijn eigen aandeel. De vorige keer, toen hij een glimp had opgevangen van haar pijn, had hij datzelfde gevoel gehad. Hij had gehoopt dat het deze keer gemakkelijker voor haar zou zijn. Maar ze schudde haar hoofd en keek hem intens bedroefd aan. Ze was eenentwintig en was soms net een klein meisje en op andere ogenblikken helemaal vrouw. Hij was zeven jaar ouder dan zij en had bijna altijd het gevoel dat hij haar moest beschermen, dat hij oud genoeg was om haar vader te zijn.

‘Ik ben bang dat het geen zoon zal zijn... weer niet... misschien zullen we heel veel dochters krijgen.’ Ze keek hem wanhopig aan en behoedzaam sloeg hij zijn armen om haar heen en hield haar vast.

‘Dan krijgen we heel veel dochters... daar ben ik niet bang voor, Hidemi-san. Ik wil dat jij je goed voelt en niet hoeft te lijden... ik ben blij met dochters en met zonen... als je het niet wilt, moet je dit niet meer voor me doen.’ Er waren ogenblikken waarop hij dacht dat ze overhaast aan een tweede kind was begonnen, alleen om hem een plezier te doen en hem de zoon te geven van wie ze dacht dat die hem eer zou brengen. Haar gift van een zoon was het belangrijkste dat ze hem kon geven.

Toen haar moeder kwam om haar mee te nemen, keek Hidemi hem bijna smekend aan. Ze vond het prettig om bij hem te zijn en hoe vreemd het ook leek, ze wilde niet van hem weg om hun baby te krijgen. Ze wist dat hun relatie in sommige opzichten anders was dan die van de meeste Japanse echtparen. Ook Masao vond het heerlijk om bij haar te zijn, haar te helpen en tijd door te brengen met haar en Hiroko. Zelfs nu, in haar pijn, wilde ze hem bij zich hebben, hoewel ze wist dat haar moeder diep geschokt zou zijn als ze dat zou zeggen. Ze kon het trouwens tegen niemand zeggen. Ze zouden haar gevoelens nooit begrijpen, net zomin als de manier waarop Masao haar behandelde. Hij was altijd vriendelijk en vol respect.

Uren lag ze in de kamer van haar moeder en dacht aan hem en deze keer wist ze door de manier waarop de weeën kwamen en gingen, dat de baby nog voor zonsopgang geboren zou worden. Ze had de hele middag al pijn gehad, maar had er niets van wil-

len zeggen. Ze wilde niet bij Masao weg. Ze had het heerlijk gevonden om naast hem te liggen en dicht bij hem te zijn. Ze had ervan genoten de hele dag met Hiroko bezig te zijn. Maar nu wist ze dat ze een taak moest volbrengen en ze lag stil terwijl haar moeder haar iets gaf om op te bijten, zodat ze geen geluid zou geven. Ze zou nooit iets doen wat haar echtgenoot in diskrediet kon brengen.

Maar de tijd verstreek en de baby scheen geen aanstalten te maken en toen haar moeder eindelijk keek, was er niets te zien. Geen hoofdje, geen haar, geen beweging. Alleen die eindeloze pijn, zodat Hidemi er tegen de ochtend bijna gek van was geworden.

Alsof hij voelde dat er deze keer iets mis was, kwam Masao meerdere malen naar het *shoji*-scherm en vroeg hoe het met haar was. Zijn schoonmoeder boog iedere keer beleefd en verzekerde hem dat Hidemi het uitstekend maakte. Maar toen het licht begon te worden, merkte hij dat zelfs de oude vrouw er angstig uitzag.

‘Hoe gaat het nu met haar?’ vroeg hij met verwilderde blik. Hij had zich de hele nacht zorgen om haar gemaakt en hij wist niet precies waarom, maar op de een of andere manier voelde hij dat het deze keer anders was. De vorige keer hadden de twee vrouwen die de kraamkamer in en uit gingen, een sfeer van rust uitgestraald. Deze keer was alleen Hidemi’s moeder er en de hele nacht had hij gevoeld dat ze niet tevreden was over de voortgang van haar dochter. ‘Komt het kind niet?’ vroeg hij en ze aarzelde en schudde haar hoofd. Zijn volgende vraag schokte haar. ‘Mag ik haar zien?’

Ze wilde zeggen dat hij niet binnen mocht komen, maar hij zag er zo vastbesloten uit dat ze dat niet durfde. Ze aarzelde even in de deuropening en deed toen een stap opzij. Wat hij zag toen hij de kamer binnenkwam, ontstelde hem. Hidemi was bijna buiten bewustzijn en kreunde zacht. Haar gezicht zag grauw en ze had zo hard gebeten op het stokje dat haar moeder haar had gegeven, dat ze het kapot had gebeten. Voorzichtig haalde hij het uit haar mond en voelde hoe haar buik hard werd onder zijn hand. Hij probeerde haar een paar vragen te stellen, maar ze hoorde hem niet. En toen hij na een paar minuten nog eens goed keek, zag hij dat ze nu in coma was en nog maar nauwelijks

ademhaalde. Hij had geen medicijnen gestudeerd, hij was nog nooit bij een bevalling geweest, maar terwijl hij naar haar keek, wist hij dat ze bezig was te sterven.

‘Waarom hebt u mij niet geroepen?’ snauwde hij zijn schoonmoeder toe. Wat hij zag, maakte hem doodsbang. Hidemi’s lippen waren net als haar nagels lichtblauw en hij vroeg zich af of de baby nog wel leefde. De bevalling had al uren geduurd en het was duidelijk dat ze er heel slecht aan toe was.

‘Ze is jong, ze kan het zelf,’ legde haar moeder uit, maar zelfs zij klonk niet overtuigd en haastig rende hij de deur uit naar de burens die telefoon hadden. Hij had er zelf ook allang een willen hebben, maar Hidemi hield vol dat ze er geen nodig hadden en in geval van nood altijd een beroep konden doen op de burens. Nu holde hij erheen en belde het ziekenhuis waar hij haar ondanks al haar protesten naartoe had moeten brengen. Ze beloofden zo snel mogelijk een ziekenauto te sturen, maar Masao bleef boos op zichzelf dat hij niet had doorgezet en haar er gewoon heen had gebracht.

Nadat hij weer thuis was gekomen, moesten ze nog eindeloos wachten tot de ziekenauto kwam en Masao ging bij Hidemi op de grond zitten en wiegde haar in zijn armen alsof ze een baby was. Hij voelde hoe ze van hem weggleed, maar desondanks bleef haar buik zich de hele tijd gruwelijk samentrekken. Zelfs haar moeder was nu hulpeloos. Al haar trucjes en ouwewijvenpraatjes waren nutteloos geweest. Toen de ziekenauto eindelijk kwam, zag Hidemi grauw en haalde ze nog maar nauwelijks adem. De arts die was meegekomen, verbaasde zich erover dat ze het nog had volgehouden.

Snel schoven ze haar achter in de auto en Masao vroeg zijn schoonmoeder om bij Hiroko te blijven. Hij nam niet eens de tijd om te buigen, hij ging met Hidemi en de dokter mee. Tijdens de rit had de arts niet veel te zeggen, maar hij controleerde Hidemi’s toestand voortdurend en vlak voordat ze het ziekenhuis bereikten keek hij op en schudde zijn hoofd.

‘De toestand van uw vrouw is zeer ernstig,’ zei hij, en hij bevestigde daarmee Masao’s ergste vrees. ‘Ik weet niet of we haar kunnen redden. Ze heeft ontzettend veel bloed verloren en ze heeft een shock. Ik geloof dat de baby verkeerd ligt en ze is al

uren bezig. Daardoor is ze erg verzwakt.’ Wat hij zei kwam niet als een verrassing, maar het klonk haar echtgenoot als een doodvonnis in de oren.

‘U móét haar redden,’ zei hij woest en hij zag eruit als een *samurai* en niet als de zachtmoedige man die hij was. ‘Het móét!’ Hij weigerde haar te verliezen.

‘We doen alles wat we kunnen,’ probeerde de arts hem gerust te stellen. Met zijn ongekamde haar en woeste ogen vol verdriet om Hidemi, zag Masao eruit als een wildeman.

‘En de baby?’ Nu wilde hij ook alles weten. Het was zo dom geweest om thuis te blijven. Zo ouderwets en onwetend dat hij niet begreep hoe hij zich door haar had kunnen laten overtuigen. En kijk nu eens wat er gebeurd was. Meer dan ooit was hij ervan overtuigd dat de oude manieren gevaarlijk en zelfs fataal waren. ‘Ik hoor nog een hartslag,’ legde de dokter uit, ‘maar die is uiterst zwak. Hebt u nog andere kinderen?’

‘Een dochtertje,’ antwoordde Masao verstrooid terwijl hij met grote wanhopige ogen naar Hidemi keek.

‘Het spijt me.’

‘Kunt u verder niets voor haar doen?’ vroeg hij. Haar ademhaling leek zo mogelijk nog zwakker en moeizamer te gaan dan toen de dokter was gearriveerd. Langzaam verloor ze haar greep op het leven en hij kon niets doen om haar tegen te houden. Bij het antwoord van de dokter sloeg er een golf van woede en wanhoop over hem heen.

‘We moeten wachten tot we in het ziekenhuis zijn.’ Als ze dan tenminste nog leeft, dacht de jonge arts. Hij betwijfelde zelfs of ze de operatie zou overleven die nodig was om haar leven en dat van de baby te redden. Haar toestand was eigenlijk hopeloos. Ze raasden in de ziekenauto door de straten en bereikten na een eindeloos lijkende rit het ziekenhuis. Hidemi, die nog steeds in coma op de brancard lag, werd in ijlt tempo weggevoerd. Masao vroeg zich af of hij haar ooit levend terug zou zien en dacht in de eindeloze uren van wachten aan de twee korte jaren van hun huwelijk. Ze was zo goed voor hem geweest, op talloze manieren zo liefdevol. Hij kon niet geloven dat dat nu allemaal in één enkel ogenblik afgelopen kon zijn en haatte zichzelf omdat hij haar zwanger had gemaakt.

Het duurde twee uur voordat er eindelijk een verpleegster bij hem kwam. Ze boog diep voordat ze iets zei en plotseling kreeg hij de neiging haar te wurgen. Hij wilde geen gebaren van onderdanigheid, maar berichten over de toestand van zijn vrouw. 'U hebt een zoon, Takashimaya-san,' deelde de verpleegster hem beleefd mee. 'Hij is groot en gezond.' Dat hij bij de geboorte enigszins blauw was geweest, vertelde ze er niet bij, hij had zich snel hersteld, in tegenstelling tot zijn moeder, die nog in kritieke toestand op de operatiekamer lag. Haar vooruitzichten waren slecht.

'En mijn vrouw?' vroeg Masao, terwijl hij in een stil gebed zijn adem inhield.

'Haar toestand is ernstig,' zei de verpleegster met een nieuwe buiging. 'Ze ligt nog op de operatiekamer, maar de dokter wilde u op de hoogte brengen van de geboorte van uw zoon.'

'Haalt ze het?' De verpleegster aarzelde even, maar knikte toen. Zij wilde niet degene zijn die hem vertelde dat dat hoogst onwaarschijnlijk was.

'De dokter komt zo met u praten, Takashimaya-san.' Ze boog nog eens en verdween en Masao stond op en keek uit het raam. Hij had een zoon, een klein jongetje, maar alle opwinding, alle vreugde, werd verdreven door de doodsangst de moeder te verliezen.

Het duurde een eeuwigheid voordat de dokter bij hem kwam. In feite was het al bijna twaalf uur 's middags, maar dat wist Masao niet. Hij had elk besef van tijd verloren. De baby was om negen uur geboren, maar het had nog eens drie uur gekost om de moeder te redden. Uiteindelijk was het de artsen gelukt. Hidemi had angstaanjagende hoeveelheden bloed verloren en de dokter legde uit dat dit tot zijn spijt haar laatste kind zou zijn. Er was niet de geringste kans dat ze er nog ooit een zou kunnen krijgen. Maar ze leefde nog. Ze hadden haar gered, al had het vrijwel niets gescheeld of ze was gestorven. Hij legde uit dat ze lange tijd zou moeten rusten, maar was ervan overtuigd dat ze uiteindelijk weer gezond zou zijn, ze was per slot van rekening nog erg jong. Dan zou ze hem toch nog ten dienste staan.

'Dank u,' zei Masao ernstig terwijl hij diep voor hem boog. Tranen prikten in zijn ogen en brandden in zijn keel. 'Dank u,' fluis-

terde hij nogmaals voor de dokter en voor alle goden tot wie hij had gebeden. Zonder haar zou hij verloren zijn geweest.

Masao bleef de hele dag in het ziekenhuis, maar belde wel op naar zijn burens om zijn schoonmoeder te laten weten dat Hidemi leefde en dat ze een zoon hadden. Toen hij dat had gedaan, ging hij zijn zoon bekijken. Het bleek een dikke cherubijn te zijn die Yuji zou heten, want Hidemi had hem al maanden geleden verteld dat ze die naam had uitgekozen. Ze had deze keer zelfs geen meisjesnaam uitgezocht uit angst dat ze hem dan ook nodig zou hebben.

Aan het einde van de dag mocht hij Hidemi ten slotte even zien. Hij had nog nooit een levende vrouw gezien die zo bleek zag en ze kreeg nog steeds bloedtransfusies en meerdere intraveneuze medicijnen. Ze was suf van de pijnstillers die ze haar hadden gegeven, maar herkende Masao meteen en glimlachte toen hij zich over haar heen boog om haar te kussen. Hij wou dat ze zou blozen, zodat haar wangen wat kleur zouden krijgen, maar ze leefde in ieder geval, net als hun baby, en ze lachte.

‘Je hebt een zoon,’ zei ze trots. Maar tegen welke prijs.

‘Dat weet ik.’ Hij lachte terug. ‘Ik heb ook een vrouw.’ Dat was voor hem veel belangrijker. ‘Je hebt me erg aan het schrikken gemaakt, kleintje. Nou is het afgelopen met die traditionele opvattingen van je. Al dat ouderwetse gedoe is veel te gevaarlijk.’ Die dag beseftte hij beter dan ooit tevoren hoeveel hij van haar hield.

‘De volgende krijgen we hier,’ zei ze toegeeflijk en hij sprak haar niet tegen. Het was nog te vroeg om haar te vertellen wat er allemaal was gebeurd. Maar zelf vond hij het niet erg dat het bij twee kinderen zou blijven. Ze hadden een meisje en een jongen, dus Hidemi had haar plicht vervuld en kon zich eervol terugtrekken.

‘Ik heb genoeg aan jou, Hiroko en Yuji.’ Wat een heerlijk gevoel om de naam van zijn zoon te noemen. Hij was nog zo nieuw, maar hoorde er al helemaal bij.

‘Hoe ziet hij eruit?’ vroeg ze zachtjes, terwijl ze Masao’s hand stevig omklemd hield. Ze beseftte helemaal niet hoe dicht ze bij de dood was geweest. Maar hij deed dat wel en hij wist dat hij de angsten van die nacht nooit zou kunnen vergeten.

‘Hij ziet eruit als een kleine *samurai*, en lijkt precies op mijn vader,’ zei Masao, opnieuw dankbaar dat ze allebei gespaard waren.

‘Hij moet net zo mooi en wijs worden als jij, Masao-san,’ zei ze terwijl ze bijna insliep met haar hand nog steeds in de zijne.

‘En net zo lief en goed als zijn moeder,’ fluisterde Masao terwijl hij haar toelachte. Hij wist dat hij haar de rest van zijn leven zou koesteren.

‘Je moet hem Engels leren,’ zei ze zachtjes en hij lachte spottend om zichzelf. ‘Dan gaan we met hem naar Californië om zijn neef te bezoeken,’ vervolgde ze. De medicijnen maakten haar slape-
rig, maar ze hield zich druk bezig met de toekomst van hun zoon. ‘Misschien gaat hij daar wel naar de universiteit,’ antwoordde hij, het spelletje meespelend. ‘Of anders Hiroko misschien... we sturen haar naar Takeo in Stanford.’ Maar nu was het Hidemi’s beurt om te lachen. Haar ogen gingen weer open.

‘Ze is maar een meisje,’ bracht ze hem in herinnering. ‘Je hebt nu een zoon.’

‘Het is een modern meisje,’ fluisterde hij terwijl hij zich naar haar overboog. ‘Ze moet hetzelfde doen als Yuji.’ En terwijl zij hem een beetje uitlachte, dacht hij na over zijn dromen. Ondanks de dwaasheid van zijn moderne ideeën en plannen, hield Hidemi onzegbaar veel van hem.

‘Dank je, Masao-san,’ zei ze onhandig in het Engels terwijl ze in slaap viel.

‘Graag gedaan, kleintje,’ zei hij wat vlotter, en hij nestelde zich beter in zijn stoel om haar te kunnen observeren.